

# BİLİNMEYEN BİR ÇAĞATAY ŞAİRİ ŞAHÎ VE DİVANİ

JÁNOS ECKMANN

1966 yazında Londra'da bulunduğum sırada, India Office Kitaphğında saklanan Çağatayca yazmaları gözden geçirirken, Turki MS 23 ve Turki MS 25 numaralarda kayıtlı iki küçük yazma dikkatimi çekti. Birkaç sayfa ile hatimleri okuduktan sonra bu iki yazmanın Şahî adında bilinmeyen bir Çağatay şairinin divanını içine aldığını tesbit edebildim.

Turki MS 23 (A nüshası) her sayfası 12 satır olan 57 yapraktan ibarettir. Okunaklı bir nestalikle yazılmış olan bu nüsha, Hindistan'da 10 recep 1157/13 temmuz 1745 tarihinde Abdülkerim tarafından Miyan Akıbet Mahmud için istinsah edilmiştir.

Turki MS 25 (B nüshası) her sayfasında 15 satır bulunan 126 yapraklık bir mecmua olup şu üç eseri içine alır: 1) *Divan-ı Hüseyinî* (1b-48b), 2) *Divan-ı Babur* (49b-79b) ve 3) *Divan-ı Şahî* (81b-126a). Yazma yapraklarının bu şekilde numaralanması yakın zamanlarda olmuştur. Aslen her üç eser, 1b'den başlayarak, ayrı ayrı numaralandırılmıştı. Yazısı nestalik ve istinsah tarihi 26 ramazan 1190/8 ağustos 1776'dır. Yazma Hayat Ali tarafından Balamgadh (Balamgada) racası Acit Singh Bahadur için hazırlanmıştır.

Şahî divanının muhtevası ve metni her iki nüshada da birbirinin aynıdır: 152 gazel, 1 terciibent (8 bentlik), 37 rubaî ve 18 müfret. Her iki nüshadaki istinsah yanlışları ve metin içerisinde boş bırakılan yerler B nüshasının A nüshasından istinsah edildiğini gösterir.

Şimdi Şahî'nin kim olduğu sorusuna geçelim. Kitaplık defterinde Şahî, İran şairi Emir Şahî-i Sebzevarî<sup>1</sup> olarak teşhis edilmiştir. Fakat ne yazık ki

<sup>1</sup> Serbedarlar hanedanı üyesi olan Emir Şahî Sebzevar'da doğmuş ve 857/1453'te Esterrabad'ta ölmüştür. Bir aralık Baysungur Mirza'nın yakın adamlarındandı, bkz. *Tezkire-i Devletşah* (Necati Lugal çevirisi), Ankara, 1963, s. 133-137; H. Ethé, *Neupersische Litteratur: Grundriss der iranischen Philologie*, cilt II, s. 304; E.G. Browne, *A History of Persian Literature*, cilt III, Cambridge, 1920, s. 498-501; J. Rypka, *History of Iranian Literature*, Dordrecht, 1968, s. 284.

Devletşah'ın *Tezkiretü's-Şuara'sı*<sup>2</sup> ve Nevaî'nin *Mecalisü-n-Nefais'i*<sup>3</sup> gibi o devrin kaynakları Emir Şahî'nin Çağatayca şiirler de yazdığından bahsetmiyorlar. Bunun gibi, Babür de *Muhtasar fi'l-Aruz*<sup>4</sup> (940/1533-34) adlı eserinde (Emir) Şahî'den örnek olarak sık sık beyitler göstermektedir, fakat bunlardan bir tanesi bile Çağatayca değildir. Bunun için, Şahî mahlâsı ile Çağatayca şiirler yazan başka bir kişi aramamız gerekir.

Şahî'nin kişiliğiyle ilgili araştırmamızda İran tezkirecisi Fahrî-i Herevî'nin bir açıklaması büyük önem taşımaktadır. Şah İsmail-i Safevî devrinde (1501-1524) yazı yazan Fahrî, Nevaî'nin *Mecalisü'n-Nefais'i*ni *Letaifname* adı altında Farsçaya çevirmiş ve Nevaî'nin bahsetmediği 188 şair ve edebiyatsever kişinin kısa biyografilerini de ayrı bir bölüm olarak ekleyip çevirisini genişletmiştir<sup>5</sup>. Bunlar arasında Timurî prensi Mesud Mirza da vardır ki çeviriciye göre "bir Çağatayca, bir de Farsça divan tertiplemiş; Çağatayca divanında Şahî, Farsça divanında ise Arifî mahlâslarını kullanmıştır."<sup>6</sup>

Fahrî çevirisini *Mecalisü'n-Nefais'in* 896/1490-91'de meydana getirilen ve Mesud Mirza'nın biyografisini içine almayan ilk redaksiyonundan yapmıştır. Özbek Türkologu Suyima Ganieva *Mecalisü'n-Nefais'in* 903/1497-98 yılına ait ve birincisinde bulunmayan başka biyografilerle genişletilmiş ikinci bir redaksiyonunun da bulunduğunu meydana koymuştur<sup>7</sup>. Mesud Mirza'nın biyografisi ikinci redaksiyonda vardır<sup>8</sup>.

Nevaî Mesud Mirza'yı zeki, dürüst ve cömert bir genç adam olarak övmekte, fakat mahlâslarına değinmemektedir. Şiirlerine örnek olarak da şu matlaı gösteriyor (örneklerimizde No. 13):

<sup>2</sup> Lugal çevirisi, a.y.

<sup>3</sup> Nevaî Emir Şahî'den eserinin birinci meclisinde bahsetmektedir, bkz. (aşağıda 7. notta adı geçen) Ganieva, *Asarlar*, Taşkent, 1966, s. 27-28.

<sup>4</sup> Tek yazma nüshası Paris'te, Bibliothèque Nationale, Suppl. ture 1308 (Blochet, *Cat. ms. turcs*, II, s. 229).

<sup>5</sup> *Letaifname*, *Mecalisü'n-Nefais'in* Hakîm Şah Muhammed-i Kazvinî tarafından Yavuz Sultan Selim adına yapılmış başka bir Farsça çevirisi ile birlikte, Ali Asghar Hekmat tarafından yayımlanmıştır: *The Majalis-un-Nafa'is. "Galaxy of Poets" of Mir Ali Shir Nava'i. Two 16th Century Persian Translations*, Tehran, 1945.

<sup>6</sup> Hekmat yayımı, s. 173, No. 568. Mesud Mirza'nın Farsça divanının nerede bulunduğu bilinmiyor.

<sup>7</sup> Ganieva yayımı şu adları taşır: *Alişer Navoiy. Macolisunnafois. İlmîy-tanqidîy tekst*, Taşkent, 1961 (Çağatay metni Arap harfleriyle) ve *Alişer Navoiy. Asarlar. Un beş tomlik. Ün ikkinçi tom. Macolisun-nafois*, Taşkent, 1966 (Çağatay metni Kiril harfleriyle).

<sup>8</sup> Ganieva yayımı (Arap harfli), s. 206, (Kiril harfli), s. 177; Agâh Sırrı Levend, *Ali Şir Navaî*, cilt IV, Ankara, 1968, s. 83-84.

*Yâr barıp cânğa qoydı dâğ-i furqat, ey refîq,  
Könğlüme kâr étmesün mü dard-i ğurbat, ey refîq.*

Öte yandan British Museum'un *Letaifname* yazmasında<sup>9</sup> Şahî'nin divanında bulunmayan şu matla vardır:

*Firâqıñğdın öler hâlatta çahram za'ferânî dur,  
Nazâr hâlimğa qıl kim bâğ-i 'umrunnıñğ hazâni dur.*

Sultan Mesud Mirza Orta Asya tarihinde önemli bir rol oynamamıştır. Hayatına ait dağınık bilgiler başlıca Hondemir'in tarihinden<sup>10</sup> ve *Babürname*'den<sup>11</sup> toplanabilir. *Mecalisü'n-Nefais*, *Letaifname* ve Fahrî'nin *Ravzatu's-Selatin*<sup>12</sup> adını taşıyan başka bir tezkiresi hayatına pek az ışık tutmaktadır.

Sultan Mesud Mirza Semerkand'ta altı ay kadar saltanat süren (1494) Sultan Mahmud Mirza'nın en büyük oğlu ve Semerkand (1451-1469) ve Herat (1459-1469) hükümdarı Ebu Said'in torunuydu. Annesi Tirmizli Mir Büzürg'ün kızı Hanzade Begim'di. Beş erkek kardeşinden biri Semerkand'ta hüküm süren (1495-1499) Sultan Baysungur Mirza'ydı. Hindistan'da Büyük Moğul Hanedanının kurucusu Zahirüddin Babür ile kardeş çocuklarıydılar.

Sultan Mahmud Mirza öldüğü zaman Mesud Mirza Hisar'da, Semerkand'ın güneydoğusunda aynı adı taşıyan bir bölgenin hükümdarıydı. Babasının ölümünden sonra Mesud Mirza kendini Hisar hükümdarı ilân etti. Fakat kardeşleriyle ve her şeyden önce babasının güçlü beyi Hüsrev Şah ile çarpışmak zorunda kaldığından barış içinde yaşayamadı. 903/1497-98 yılında Hüsrev Şah ve Baysungur Mirza ortak bir saldırı ile Hisar'ı ele geçirdiler. O sırada şehirden uzakta bulunan Mesud Mirza Herat'a kaçtı ve orada Sultan Hüseyin Baykara tarafından nezaketle karşılandı. Ne var ki, bir müddet sonra Hisar'a geri döndü. Burada Hüsrev Şah gözlerine mil çekti. Bunun üzerine tekrar Herat'a dönen Mesud Mirza orada 912/1506'da Babür-

<sup>9</sup> Add. 7669, 116 b (Rieu, *Pers. MSS*, I, s. 365).

<sup>10</sup> *Tarih-i Habîbü's-Siyer fi Ahbari Efradı'l-Beşer*, Tahran (Kitaphane-i Hayyam), tarihsiz, bkz. Dizin.

<sup>11</sup> R. Rahmeti Arat, *Gazi Zahirüddin Babur, Vekayi. Babur'un Hâtıratı*, cilt I-II, Ankara, 1943-1946, bkz. Dizin. Ayrıca bkz. Loucien Bouvat, *L'Empire mongol*. Paris, 1927, s. 154-156.

<sup>12</sup> A. Khayyampour, *Tađkire-ye Rowzat al-Salâin par Fakhri Haravi*: Faculté des Lettres de Tabriz. Institut d'Histoire et de Civilisation Iraniennes, Publication No. 2, Tebriz, 1966, s. 42. Fahrî, Mesud Mirza'nın Farsça bir rubâisi ile yine Farsça bir matlanı naklediyor. Her iki şiir Mesud Mirza'nın gözlerine mil çekilmesi konusundadır.

le karşılaştı<sup>13</sup>. Bundan kısa bir zaman sonra da Özbekler tarafından öldürüldü (1507).

Mesud Mirza'nın ailesinde şiir seviliyor ve teşvik ediliyordu. Babası Mahmud Mirza şairleri destekler ve kendisi de şiir yazardı<sup>14</sup>. Kardeşlerinden Mirza Sanî<sup>15</sup> (mahlâsı Adilî) ve Han Mirza (Sultan Üveys Mirza) da şairdiler. *Ravzatu's-Selatin*'de onların bir veya iki Farsça beyti örnek olarak gösterilmiştir. Diğer taraftan Han Mirza'nın oğlu Süleyman Şah Mirza Çağatayca yazmış, fakat örnek olarak gösterilen Çağatayca matlâmın metni Hayyam-pur'un yayımında anlaşılacak derecede bozulmuştur (s. 45).

Mesud Mirza veya Şahî birinci sınıf bir şair değildir. Gazellerinden birinde (aşağıdaki örneklerimizde No. 26, beyit 7) Nevaî ile aynı ayarda olduğuy-le övünmesine rağmen, gerçekten o ayarda bir şair değildir. Nevaî "güzel şiirlerinden ötürü insanlar tarafından gıpta ediliyordu" der<sup>16</sup>. Şahî aşağı yukarı Hüseyin Baykara ile aynı seviyededir. Şiirinin tek ve ana konusu aşktır. Şahî tasavvuf şairi değildir. Aruz kurallarını iyi bilir ve şiirlerini çeşitli vezinlerle yazar. Bu noktada divanındaki bütün şiirlerini bir tek vezinle yazan Hüseyin Baykara'dan ayrılmaktadır.

## ŞAHÎ DİVANINDAN ÖRNEKLER

### Gazeller

#### I (A 1b, B 1b)

Hezec ◡ - - - | ◡ - - - | ◡ - - - | ◡ - - -

1 Nè şüretger dür ol kim şun' kilkidin qılur inşâ  
'Adam şahrı nigâristânıdın yüz şûrat-î zebâ.

2 Ulus — uşbu nè étmiş hûbşûrat âdamîlerni! —  
Zuhûr eylep bu şûratlarda hûsnıdın saluur gavgâ.

<sup>13</sup> Bu karşılaşma Hüseyin Baykara'nın küçük oğlu Muzaffer Mirza'nın Bağ-i Sefid sarayının bahçesinde bulunan Tarabhane köşkünde verdiği içki partisinde olmuştur, bkz. *Babürname*, Arat çevirisi, II, s. 208.

<sup>14</sup> Babür Mahmud Mirza'nın şiirlerinden küçümseyen bir dille bahsetmektedir: "Bir divan meydana getirdi, fakat şiirleri pek yavan ve tatsız. Böyle şiirler yazmaktansa hiç yazmak daha iyidir" (Arat çevirisi, I, s. 27).

<sup>15</sup> Bu ad ne *Habibü's-Siyer*'de, ne de *Babürname*'de geçmektedir.

<sup>16</sup> Ganieva, *a.e.* (Arap harfli), s. 206, (Kiril harfli), s. 177; Levend, *a.e.*, s. 83.

- 3 Nişân dur şād u nūn ū 'ayn ḥublar, kör, vefāsıdın,  
Barın dībāça-ī ḥusn üze qılmış şun'ıdın inşā.
- 4 Anıḡ ḥusnıḡa küzḡü boldı Şırın birle Leyli kim  
Birev dēr munça vāveylī, birev dēr munça vāveylā.
- 5 Qara közler sevād-ī zulfın andaḡ müşkbār eyler  
Ki her tārı bolur āşuftalarga şetta-ī sevdā.
- 6 Qılır āşuftalarını hem birevni ança sevdāyi  
Ki sevdā eylemes dīdār ile yüz cennetü'l-me'vā.
- 7 Sirişkimdin anḡa deryā-yi rahmat meve urur bolsa,  
'Acab yoḡ kim bolur āşöbluḡ yamḡur küni deryā.
- 8 Kelāmi kim érür mu'ciz, nizām ol nāma dur, Şāhī,  
Ki bismillāhi'r-Rahmāni'r-Rahīm olmuş anḡa tuḡrā.
- 9 Tiken dēk lāl édiḡ ḡülzār-i ḡamdıdın, biḡamdillāh  
Tilim göyā bolup dur, davlat-ī Şāhī bu dur göyā.

## 2 (A 4a, B 3b)

Remel - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ -

- 1 Ey köḡül, ger 'ışḡ terkin qıldıḡ, izhār eyleme,  
Ḥalḡnı zinhār ḡālḡḡdın ḡaberdār eyleme!
- 2 Ey köz, ol ay nūrıdın qıldıḡ ése qaḡ'-ī nazār,  
Yüzünḡe her lahḡa eşḡıḡdin nümūdar eyleme!
- 3 'Işḡıdın, ey cān, eger kéçtiḡ, yana mundın narı  
Özge ay 'ışḡıḡa özünḡni giriftār eyleme!
- 4 Ey başım, serkeşlik étting ol perī sevdāsıdın;  
Kéçme andın bir yolu, sevdānı yekbār eyleme!
- 5 Ey tan-ī ḡākī, ḡubārıḡ çıḡtı érse köyidin,  
Dahrnı āh-ī ḡubārālūd ile tār eyleme!
- 6 Işḡ güft-ū-göyüdün ey til, naḡu bes eylediḡ?  
Kim sēni men' eyledi? Terk-ī bu güftār eyleme!
- 7 Ger bulardın her biri zāhir qılır nevmēdhḡ,  
Şāhiyā, nevmēdhḡ sēn bārē izhār eyleme!

## 3 (A 4b, B 4a)

Remel - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ -

- 1 Könġlüme ħayl-î ħayâlnġ bes vişâlnġ bolmasa;  
Közde naqş eyley yüzünġni, ger cemâlnġ bolmasa.
- 2 Qâmatnġ şavqı elif dök bolsa cân içre yêter,  
Cilveger köz allıda nevres nihâlnġ bolmasa.
- 3 Sağımıp la'l-î labınġni bes durur ħasrat suyu  
Taşnalab könġlümge, ger rōşan zülâlnġ bolmasa.
- 4 Tırnaġım zahmı érür köksümge qaşınġ şavqıdın;  
Anġa bir nezzâra bes, nâzük nihâlnġ bolmasa.
- 5 Haer şâmı sağımıp yüzünġni ayġa köz salay,  
Vaşl şubġı âftâb-i bēzevâlnġ bolmasa.
- 6 Köydürür mēn şavqıdın könġlüm ara bir tâza dâġ,  
Közlerim utrusıda ger turfa ħâlnġ bolmasa.
- 7 Şâd érür Şâhî ħayâlnġ birle her nev'ē ki bar;  
Nētkey ol bir kün, ma'âzallah ħayâlnġ bolmasa.

## 4 (A 10b, B 8b)

Hezec ◡ - - - | ◡ - - - | ◡ - - - | ◡ - - -

- 1 Sēni dēdim mēn-î dilġasta terk-i ħānumān eylep;  
Nē terk-î ħānumān kim terk-i 'aql ū hōş u cân eylep.
- 2 Seninġ yolunġda qoydum cân bile könġlümni, rahm êtkil;  
Yētişme cânıma, ey tündġō, könġlümni qan eylep.
- 3 Nē bildim, 'ışq ara kēlġusi dūr könġlümde yüz müşkil;  
Ġam-î 'ışqınġni qıldım ihtiyâr âġir gümān eylep.
- 4 Nihān tuttum ġam-î 'ışqınġni êldin, âşikâr oldı,  
Ki bolmas 'ışq dardın, ey könġül, êldin nihān eylep.
- 5 Devâ mēn ħastaġa ölmekdin özge yoq turur, Şâhî,  
Ki sormas ol Mesihâ mübtelâsın nâtüvân eylep.

## 5 (A 10b, B 9a)

Remel - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ -

- 1 Boldı, ey gül, nevbahār eyyāmı ū gūlzār hūb;  
Vah ki bu mevsimde her bustān érür bisyār hūb.
- 2 Nālanı bes qılmadı bülbul körüp gül cilvesin,  
Kim körünür 'ışq élidin figān-ī zār hūb.
- 3 Sarvniᅇ ruhsārı yoq, gülniᅇ qadı; vah kim érür  
Sarv-i gūlrōyumda hem qad hūb u hem refatār hūb.
- 4 Özgeler vaşfin maᅇga köp qılmaᅇil, ey hemuişin;  
Demeᅇil allımda andın özgeni zinhār hūb!
- 5 Hūb bolsa özgelerdin, né 'acab, Şāhī sözi,  
Çün seniᅇ vaşfin qılır, bolᅇay sözi nāçār hūb.

## 6 (A 11b, B 9b)

Remel - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ -

- 1 Yā Rab, étme vaşl tutᅇunça maᅇga furqat naşib,  
'Ayš u 'işrat bolᅇuça endūh ile miᅇnat naşib.
- 2 Bolmışam andaᅇ firāqniᅇ dardıdın bīmār mēn,  
Vaşl ile hem bolᅇusı yoqtur maᅇga şıᅇhat naşib.
- 3 Ayrılıp mēndin devā körmek yoq öz şahrım ara,  
Nātüvān köᅇglümge bolᅇay miᅇnat-ī ᅇurbat naşib.
- 4 Haçr andaᅇ nātüvān qıldı mēni kim haçr ara  
Mēndin āşārē tapılmas bolᅇuça vuşlat naşib.
- 5 Andın ayrılmaᅇga bā'ış boldı bēdavlatlıᅇim;  
Allıda tapar édim, tā bar édi davlat naşib.
- 6 Bar dur ol ay 'ışqıdın Şāhıᅇa nev'ē ᅇālatı,  
İsterem kim bolmasun heç kimeᅇ ol ᅇālat naşib.

## 7 (A 12a, B 10a)

Hezec ◡ - - - | ◡ - - - | ◡ - -

- 1 Ğamiñg şarhın sañga neyley hikāyat,  
Ki husnunğ dek añga yoqtur nihāyat.
- 2 Eger baqsanğ 'ināyat közi birle  
Mening sarı, erür 'ayn-i 'ināyat.
- 3 Nêçük meyl étmegey köñglüm qadığa,  
Ki ra'nā qaddı dilkeş dür begāyat.
- 4 Nê hācat qatlım üçün tēg çekmek,  
Ki bir ğamza erür sendin kifāyat.
- 5 Fiğān ū nāladın nê sūd, Şāhī,  
Ki taş dek köñglige qılmas sirāyat.

## 8 (A 16a, B 13b)

Remel - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ - - | - u -

- 1 Qaysı gülşen gülleri gülberg-i handānıñça bar?  
Qaysı bustān sarvı hem sarv-i hīrāmānıñça bar?
- 2 Bola almas yañğı ay müşkīn hilāhıñg birle tēng;  
Mihr-i ruşşān ol qaçan mihr-i duruşşānıñça bar?
- 3 Her nê dardē kim felekdin kelse munğluğ cānıma,  
Dese bolğay mu anı kim dard-i hierānıñça bar?
- 4 Barma dēp hublar sarı nēge köñgöl bes qılmadım?  
Her sarı kim barsanğ emdi bara alğanıñça bar!
- 5 Deme kim, Şāhī, suşundān erdi Husrav dahr ara.  
Qaysı bir husrav seniñg şāh-i suşundānıñça bar?

## 9 (A 22a, B 18a)

Remel - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ -

- 1 Lablarıdın çünki kām-i dil mañga hāşil emes,  
Ey köñgöl, qan yut ki hāşil ğayr-i hūn-i dil emes.



- 2 Meyl qılmaslar köngül almaqda hıblar, yoq èse  
Andaq èrmes kim alar sarı köngül mâyil èmes.
- 3 Yâr üçün cân terkin ètsem, qılma hayrat, ey refîq!  
Nèçe kim àsân saŋga èrmes, maŋga müşkil èmes.
- 4 Nâşihâ, andın ötüp dür telbe könglümning işi  
Kim naşihat qılğa sèn, terk eyle kim qâbil èmes.
- 5 Eyleyin dèr mèn sèni âgâh könglüm hâhdın;  
Âh kim sèndin raqîbing bir zamân gâfil èmes.
- 6 VaHy nâzil boldı kim peygâm kèldi yârdın,  
Yoqsa ol peygâm nè dür, vaHy eger nâzil èmes.
- 7 Telberrep Şâhî tutup dur vaş ile şahrâda uns;  
Èmdi ol dèvâna insân haylğa dâhil èmes.

## 10 (A 23b, B 19a)

Remel - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ -

- 1 Ol kim anı yâr sağındım maŋga ağıyâr èmiş;  
Qısmatım andın terahhum ornıga âzâr èmiş.
- 2 Bolğalı 'âşiq zamânè gamdın âzâd olmadım;  
'İşqını àsân gümân qıldım, velè düşvâr èmiş.
- 3 Andın èl huşhâl u mèn âzurda nêş-i gam bile;  
Özgelerge gül, velèkin bizge yétkeç hâr èmiş.
- 4 Könglüm ahvâln biley dèp eyledi köksümni çâk;  
Hacr tēği birle ol hud serbeser efgâr èmiş.
- 5 Bolmasun mu ol vefâsızdın maŋga nevmêdliq,  
Kim anıŋ dèk maŋga kem, mèn dèk saŋga bisyâr èmiş.
- 6 Özge sarı bar èmiş tîr-i qazâ dèk râstrav;  
Bu sarı meyl ètse qaddı, sarv-i kecreftâr èmiş.
- 7 Qılmağay èrdim hayâl-ı 'ışq, Şâhî, kâşki;  
Bilmedim kim 'ışq ara mundaq belâlar bar èmiş.

## 11 (A 24a, B 19b)

Müctes ◡ - ◡ - | ◡ ◡ - - | ◡ - ◡ - | ◡ ◡ - veya - -

- 1 Könġül hamēşa tiler yār birle şuhbat-i hāş,  
Ki fehm qılmaġay el, zāhir eylesem soz-i hāş.
- 2 Fiġān ki kirmedi elgimge gevher-i maqşūd,  
Nēce ki boldı könġül baħr-i 'ışq ara ġavvāş.
- 3 Nēce körey mēn-i dilħasta dard u ġamm ansız!  
Acal, kēlip mēni bu dard u ġamdın eyle ħalāş!
- 4 Nēce cefā qılır ol ħubrō maġa, bilmen,  
Meger ki mundaġ erür barça ħublarga ħavāş.
- 5 Müyesser olġusı yoq maġa, Şāhiyā, yoqsa  
Könġül hamēşa tiler yār birle şuhbat-i hāş.

## 12 (A 25b, B 21a)

Hezec ◡ - - - | ◡ - - - | ◡ - - - | ◡ - - -

- 1 Saġıġ küfri ki eyler kişver-i dīn içre vērānlġ,  
Ĥudānı yād qıl kim ħaddın aştı nāmusulmānlġ.
- 2 Qılır ħayrat könġül ħayrānlġmġa çün yüzünġ körsem;  
'Acab ħālē ki bar ħayrānlġ üzre munça ħayrānlġ.
- 3 Yıġıřturġıl yüzünġ üzre perişān zulfı yoqsa  
Ki ħaddın ötküsi āşufta könġlümge perişānlġ.
- 4 Cefā andın maġa elniġ vefāsıdın erür yaġşı,  
Eger cavrıdın eġġān eylesem, bar asru nādānlġ.
- 5 'Acab ermes, eger 'ıřqıda terk-i salťanat qılsam,  
Ki köyide gedā bolmaq erür Şāhiġa sultānlġ.

## 13 (A 27a, B 22a)

Remel - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ -

- 1 Yār barıp qoydı cānga dāğ-i furqat, ey refîq,  
Könğlüme kār êtmesün mü dard-i ğurbat, ey refîq?
- 2 Nāla qılsam, tang êmes, çün cān bile könğlümde dūr  
Yüz tümen endūh u ğuşşa, dard u miñnat, ey refîq.
- 3 Vah nè hālat dur mañga kim ol mah-i nāmihribān  
Nêçe cavr êtken sayı dēy: az bar miñnat, ey refîq.
- 4 Ölgeli yêtse işim, andın muruvvat anğlaman;  
Barça ħublar bar êken mü bēmuruvvat, ey refîq?
- 5 Lahza'ê bēdard êmes mēn 'ışq içide, gō'iyā  
Kim azaldın dard kēldi mañga qısmat, ey refîq.
- 6 İsteme ğamgīn könğülni 'ışratābādıñğa kim  
Ħuş turur ğamgīnliq anğa, sañga 'ışrat, ey refîq.
- 7 Bēvefāhq ger bu dur kim kōrdi Şāhīdin ħatā,  
Pand eşitkil, tutma heç kim birle ulfat, ey refîq!

## 14 (A 27a, B 22a)

Remel - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ -

- 1 Hacr dardıga şanamlar vaşl ile dermān qılñğ,  
Yoqsa siz hem bir yolu andēşa-i hicrān qılñğ!
- 2 Vaşl tarħın eylenğiz bünyād 'ışq ahlı için,  
Yēr yüzidin hacrñıñ ma'mūrasın vērān qılñğ!
- 3 Ahl-i dil sizlerge zār oldu, alarğa raħm êtip  
Eylenğiz dildārliq, yoq êrse qaşd-i cān qılñğ!
- 4 Zulfunğiz sevdāsı birlen yüz meniñ dek tēlbeni  
Her zamān āşuftalığdın bēser-ū-sāmān qılñğ!
- 5 Nêçe hicrān miñnatıdın müşkil olğay nêçe iş,  
Tēğ-i kīn tartıp barē bu müşkilin āsān qılñğ!

- 6 Çün [ki qıldıñg] anı dard-î 'ışqıñgızdın bēnevā,  
Bēnevālarğa zekāt-i husn üçün ihsān qılñg!
- 7 Hemdemi yoq Şāhiniñg hāln demekke yārga;  
Tā özi fehm eylegey, cān ū köñgöl, efgān qılñg!

## 15 (A 27b, B 22b)

Remel - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ -

- 1 Dem urar sēn mihrdin, mihrinğ yoq, ey cānım meniñg,  
Nēçe yalğan dege sēn, ey 'ahdı yalğanım meniñg.
- 2 Anğlaban köñglüm niyāzın bit mañga, ey sarv-i nāz,  
Kim yolunğda intizār eter hazīn cānım meniñg.
- 3 Furqatınğda köz yaşıım birlen erür yumrulğudək  
Başıım üzre .....<sup>1</sup> beyt-i aḫzānım meniñg.
- 4 Bes ki zulfunğ mübtelāsı boldı köñglüm, bilmedim,  
Tā nē bolğay 'āqibat hāl-i perişānım meniñg.
- 5 Ey zülāl-î vaşl teskīnin mañga bēr, yoq ēse  
Köydürür cān ū köñgölni sōz-i hicrānım meniñg.
- 6 Ol melāḫat suyı kim ḫubluqđın sēnde durur;  
Mēn qulunğ, sēn kişver-î husn içre sultānım meniñg.
- 7 Şāhiyā, hālmını ol aydın yaşurmağlıq nē dūr  
Ēmdi kim dardımını zāhir qıldı efgānım meniñg.

## 16 (A 28a, B 23a)

Remel - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ -

- 1 Tīrbārān-î firāqınğdın eger bolsam helāk,  
Nē 'acab, ey qaşı ya, kim bar dur asru sehmnāk.
- 2 Marham-î vaşlınğnı ister mēn ki hicrān tēğıdın  
Ḥasta köñglüm pāra pāra boldı, cismim çāk çāk.

<sup>1</sup> Her iki yazmada boş bırakılmıştır.

- 3 Çāra qılmaqda meniñg dardımğa efrā, ey tabīb,  
Raħm étip bir dārüyē bérğil ki bolğay mèn helāk.
- 4 Şarħ éte almay nédey sénsiz ki miħnat kōyide  
Eyledi āħir lekedküb-ī ğamiñg cismimni ħāk.
- 5 Duşman oldı ‘ālamī ‘ısqıda, ey Şāhī, mañga;  
Bolsa ol nāmihribān ger dōst, duşmandın né bāk!

## 17 (A 28a, B 23a)

Remel - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ -

- 1 Şām-i hicrānım dur ol kim intihāsi yoq anıñg,  
Şubħ-i vaşım dem urarğa müdde‘ası yoq anıñg.
- 2 Haçr dardı birle yitkey mèn kibi ğamdıda‘ē;  
Vah ki bir mühlik ğamē dūr kim devāsi yoq anıñg.
- 3 Gülbün üzre ol sehīqad şavqıdın yüz dāğ u dard  
Zāhir oldı her taraf, lēkin qarası yoq anıñg.
- 4 Her zamān kōñglüm quşı qılsa havā ol yan, né tang!  
Bir zamān yoq kim başım üzre havāsi yoq anıñg.
- 5 Bolmayım mu mübtelā ol dilrübāğa, ey kōñgül?  
Yoq demē kim cānıma yüz miñg belāsi yoq anıñg.
- 6 Hēç bilgey, Şāhiyā, ol pādişāh-ī mülk-i ħusn  
Kim meniñg dēk bir gedā-yī bēnevāsi yoq anıñg.

## 18 (A 28b, B 23b)

Remel - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ -

- 1 Cānımızğa, ey felek, tözmeç cefā mu qılmadıñg,  
Kōñglümüzni yüz belāğa mübtelā mu qılmadıñg?
- 2 Étmedıñg mü élge rōşan şubħ dēk ‘ısrat künin,  
Ğam tüni dēk rōzgārımını qara mu qılmadıñg?

- 3 Ger vefâ yoqtur dësem sanğa, ta'accub qılma kim  
Mihribân yârımını âhir bëvefâ mu qılmadıñg?
- 4 'Ays u 'işratdın mēni bēgāna eylep zulm ile  
Miħnat ũ ğam ħaylı birle āşinā mu qılmadıñg?
- 5 Eylesem her laħza sēndin ŧekve, nē qıldım dēme,  
Yārını mēndin, mēni andın cüdā mu qılmadıñg?
- 6 Nē ki sēndin yaħşılıq qıldım temennā, ey sipiħr,  
Yüz yamanlıqlar bilen anı edā mu qılmadıñg?
- 7 Bu beqāsız 'ālam-ī fāni ğamıdın Şāhi dēk  
Nātüvān fersüda cismimni fenā mu qılmadıñg?

## 19 (A 29a, B 23b)

Remel - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ -

- 1 Yād kim qılğay mēni, ger sēn mēni yād ētmesēñg,  
Şād kim qılğay ħazın kōñglümni, sēn şād ētmesēñg?
- 2 Haçr ara yüz qoydı vērānlıq sarı kōñglüm öyi;  
Āħ eger sēn vaşl bünyādıdın ābād ētmesēñg.
- 3 Bahra tapqay mēn vişālıñg mezra'ıdın, ey kōñgül,  
Haçrıñg ile ger ħazın 'umrumını berbād ētmesēñg.
- 4 'İşq ara maħzūn kōñgülge yētkey ērdi şādıq,  
Her zamān ğam tarħını kōñglümge bünyād ētmesēñg.
- 5 Ĥusn ahlı bolğay ērdiler mü hergiz bëvefā,  
Ger alarğa (B olarğa) sēn vefāsızlıĝını irşād ētmesēñg.
- 6 Mihribānē yoq, kōñgül, dardım anğa şarħ ētkeli;  
Pes qaçan fehm eylegey ħālımını, firyād ētmesēñg.
- 7 Her nēçe Ĥusrav ēsēñg, raħm ētmes ol Şirīn-zebān,  
Ger özünĝni, Şāhiyā, 'işq içre Ferħād ētmesēñg.

## 20 (A 30a, B 24b)

Remel - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ -

- 1 Zulfını körgeç köngül boldı giriftârı anıġ,  
Kim belâyē kēldi bēdillerge her târı anıġ.
- 2 Zâhir eyler, ey köngül, cân sırrını her nüktedin,  
Ger tekellüm eylese la'l-i şekerbârı anıġ.
- 3 Nēçe mihr olsa köngülge, bar durur nāmihribân;  
Ey huş ol kim mihribānlıġ qılsa dildârı anıġ.
- 4 'İşqdın dard ü ġamı yētse köngülge, ġamm emes,  
Yâr ēse ol dilrübâ dēk yâr u ġamġârı anıġ.
- 5 Gerçi bardı ol sehîqad közüm allıdın, velē  
Barmadı cân ü köngüldin şavq-i refâtı anıġ.

## 21 (A 30b, B 25a)

Remel - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ -

- 1 Mezra'-i vaşhdın istep dāna-i ġayrat köngül,  
Boldı miġnat dāmıġa pābeste-i hicrân köngül.
- 2 Şâhrâh-i hacr ara 'ışq ahlını başlar için  
Meş'alē dūr tire hicrân şāmıda sözân köngül.
- 3 İtleridin ġayrbādē istesem, yoġ 'ayb kim  
Ĥānumānım qıġudēk dūr köyide vērân köngül.
- 4 Bilmeyin āvāra qılmış köyide, Şâhi, mēni;  
Tâ nēler qıġgay maġġa bilmen yana nādân köngül.

## 22 (A 31b, B 26a)

Remel - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ -

- 1 Cāġa yēttim sēndin ayru hacr ara, ey yâr, kēl,  
Kēlmesēġ, bēşekk öler mēn, raġm étip zinhâr kēl!

- 2 Körsetip 'ariz periler dek ki bolmiş sen nihân,  
Közdin uçtuñg, qayda dur sen, ey periruhşâr, kél!
- 3 Dard-i pinhânımnı bilmey méndin ayrıldıñg barıp;  
Émdi kim dardımnı 'ısqıñg eyledi izhâr, kél!
- 4 Zehr-i hierân qaşdım étti lablarıñg tiryâkidin,  
Tâ devâyê qılga sen, cânân, Mesihâ-vâr kél!
- 5 Eşk-i gülgün gevherin tâ yolunğa eyley nişâr,  
Nâz ile eylep hırâm, ey sarv-i huşreftâr, kél!
- 6 Bardı ol ay birle köñglüm terk-i hânumân qılıp.  
Bardı ol ay; kélmeşe, sen hânumânbizâr, kél!
- 7 Kélmeşe ol yâr, cân bergüm, bu hem yüz şükr érür,  
Aytay aytay Şâhi dek: ey yâr kél, ey yâr kél!

23 (A 32a, B 26a)

Remel - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ -

- 1 Ey köñgül, ay yüzidin maħrûm sen, qan yıglağıl!  
Ey köñgül tapman vişâln, tartıp efgân yıglağıl!
- 2 Ayrılıp ol yârdın çün körmedim ruhsârını,  
Ey köñgül, çekkil figân, v'ey köz, firāvân yıglağıl!
- 3 Köz u köñglüm her biri yıglar zâr ahvâlma.  
Sen meniñg hâlmğa raħm eylep [sen], ey cân, yıglağıl!
- 4 Ey ki dâyim şâd u handân érdirñg ol ay vaşhdın;  
Émdi kim boldı naşibim dard-i hierân, yıglağıl!
- 5 Hacr dardı birle mên hud yıglaram, hâcat émes,  
Kim degey her lahza ol gülberg-i handân: yıglağıl!
- 6 Hemnişinâ, bolsa şabrıñg, özgeler dek yıglama!  
Ger meniñg dek bar éseñg bēşabr-u-sâmân, yıglağıl!
- 7 Yıglamaqdın tınmağunğ, Şâhî, mununğ dek bolsa hacr,  
Yuqmayın köz, tınmayın, tâ bar dur imkân, yıglağıl!



## 24 (A 32b, B 26b)

Remel - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ -

- 1 Zulumdın kim bar durur ol ayğa 'âdat, ey köngül,  
Hüb emes 'ışq ahlıdın qılmaq şikâyat, ey köngül.
- 2 Eylesem bēdillıq anıŋ zulmıdın, 'ayb [étme] kim  
Yoqtur aŋga hēç rahm ū maŋga t̄aqat, ey köngül.
- 3 'Işq olğaç eyledim andaq miñnat birle h̄öy;  
Kit yanımdın, ger tiler bolsanğ ferāgat, ey köngül.
- 4 İstegeç kâfirveşē bardı dēme şabr ū h̄irad;  
Belki sēn saldıŋ tanım mülkide ḡarat, ey köngül.
- 5 Ol sehiqad cilveler kim körgüzür köz allıda,  
Fitna'ē dūr cilvedin qad birle āfat, ey köngül.
- 6 'Işq eli hergiz selāmat köyide qoymas qadam;  
'Aşiq ersenğ, mēn kibi çekkil melāmat, ey köngül.
- 7 Şāhi ū mayhāna şahı ū labālab cām-i may,  
Zāhid ū mihrābu küncē ū 'ibādat, ey köngül.

## 25 (A 33b, B 27b)

Remel - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ -

- 1 Hacrıdın cānga köngüldin, könglüme cāndın melāl;  
Hem maŋga mundın melāl, el-qıssa hem cāndın melāl.
- 2 Andın ayru cān melül ū mēn dağı vah neyleyin,  
Könglüme hierānıdın yüz qoydı her yandın melāl.
- 3 Nātüvān könglüm yüzi hierānıdın güldin melül,  
Qaddıdın ayru maŋga sarv-i h̄irāmāndın melāl.
- 4 Davr ayağın çün labālab eylesenğ, bērgil maŋga,  
Kim yetip tür, sāqiyā, könglümge devrāndın melāl.
- 5 İsteme bēhānumān könglümni, Şāhi, kim érür  
Hasta cānga ol elā h̄an ū elā māndın melāl.

## 26 (A 35a, B 28a)

Remel - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ -

- 1 Ger dësem ol dilrübāğa seniñ için zār mën,  
Ol mañga dër kim seniñ dëk zârdın bızâr mën.
- 2 Hâh öltür, hâh tîrgüz kim köngül bërdim sañga.  
Sën bilür sën, çün ğamımnı eyledim izhâr mën.
- 3 Ey habîbim, şarbat-î vaşlınĝnı qıl rözî mañga,  
Kim firâq âzârıdın dilhâsta ü bîmâr mën.
- 4 Könglüm efgâr oldı hierân tēğdın dildârsız;  
Serbeser könglümge oğşar, mën dağı efgâr mën.
- 5 Baş üze sevdâ-yi zulfi tüşti érse, döstlar,  
Tang émes, ger bağlasam küfr ahlı dëk zünnâr mën.
- 6 Bul'acab hâlê ki 'âlam içre dardım fâş olur,  
Neçe kim maħfi ğamını cân ara asrar mën.
- 7 Bes ki, Şâhî, taptı şî'riñĝ él ara berg ü nevâ;  
Tang émes ki şî'r ilen dëseñĝ Nevâ'i-vâr mën.

## 27 (A 35a, B 29a)

Remel - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ -

- 1 Cân bèrey yüzige bürqa' hâyil étmestin burun,  
Eyleyin âsân işimni müşkil étmestin burun.
- 2 Cânım içre menzil eylep érdi 'ışq sözıdın  
Külbe-î tan içre cânım menzil étmestin burun.
- 3 Her sarı pervâna'ê örtendi ğayrat otıdın  
'Ârizim bazm içre şam'-i maħfil étmestin burun.
- 4 Bâda-î 'ays, ey köngül, kim sarhuş eylep dür mënî,  
Terk qılsañĝ yaħşırağ lāya'qıl étmestin burun.
- 5 Vaşlığa yêtkeç feraħdım öldi [anda] Şâhî kim  
Ölmedi murdın bārê hâşil étmestin burun.

## 28 (A 35b, B 29a)

Remel - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ -

- 1 Ey quyaş, başdın ayaq mundaq ki ğarq-î nūr sèn,  
Yā melek sèn yā perî, yā ādamî yā hūr sèn.
- 2 Kōzlerim rōşan qılıp kōnglümge sèn ārām-i cān,  
Kim kōngülning mu'nisi hem kōzlerimge nūr sèn.
- 3 Āhîr, ey nāşih, çu dard-î 'ışqıdın āgāh ēmen,  
Her naşihat kim qılır bolsañ maŋga mağdūr sèn.
- 4 Nēce kim sēndin yıraç mēn, ey kōzümning rōşanı,  
Her sarı qılsam nazar, kōz allıda manzūr sèn.
- 5 Taptı şuhrat zarra dēk Şāhî seniŋ 'ışqıŋ bile,  
Ey periveş, kim quyaş dēk husn ile meşhūr sèn.

## 29 (A 37b, B 30b)

Remel - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ -

- 1 Gülrühē kim yüzige gül gül bolur maydın 'iyān,  
İçkeli may yüzi gül érdi, bolup tur gülsitān.
- 2 Allah Allāh aŋlaman kim hūr érür yāhud perî,  
Ādamî bu şekl ile hergiz kişi qılmas gümān.
- 3 Daşt ara dērler mēni Mecnūn, anı mēn kōrgen ēl,  
Çarç zālî bizni kim göyā kētürmiş tev'emān.
- 4 Āteşin ruhsārını kōrgeç tutaştı ot maŋga,  
Şam'ını pervāna kōrmek dūr hemān köymek heman.
- 5 Kōrmegey siz yaşılıq, ey dōstlar, 'ālam ara,  
Şāhi-yî bēçārağa ger 'ışq ile dēr siz hemān.

## 30 (A 38a, B 31a)

Remel - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ -

- 1 Ol vefāsıznıñ köngülge munça nāzın mu dèyin,  
Nèçe nāz ètken sayı könglüm niyāzın mu dèyin?
- 2 Āşikārā gārat-ī dīn eyleben mèn tēlbedin,  
Yüz yaşurup ol perīnıñ iħtirāzın mu dèyin?
- 3 Sorsalar kim hālūga nè nev' eylep iltifāt,  
Cavrı köpin mü dèyin yā mihri azın mu dèyin?
- 4 Bir sarıdın eyleyin izhār cānım köygenin,  
Bir sarı gāngin köngül söz ü güdāzın mu dèyin?
- 5 Demeñgiz kim hālatıñnı āşikār èt èl ara,  
Şāhi-yī dēvānanıñ her qayda zārın mu dèyin?

## 31 (A 38a, B 31a)

Hezec - - ◡ | ◡ - ◡ - | ◡ - -

- 1 Dēmen ki bu tavr ile yaman sèn;  
Nèçe dēse, yahşığına cān sèn.
- 2 Dēme ki cefānı terk qıldım;  
Cānā, nè ki bar èrdiñg, hemān sèn.
- 3 Könglüm alıda 'iyān sèn, ey cān,  
Nèçe ki köz allıda nihān sèn.
- 4 Könglümni alıp terahhum ètmek,  
Bes dèyki nè nev' dilsitān sèn.
- 5 Fehm eylemegüñg dür ağızıdın hēç,  
Şāhī, nèçe eylesēñg gümān sèn.

## 32 (A 39a, B 32a)

Remel - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ -

- 1 Munça endūh ū belıyyat bizge yétkürgen birev,  
Cānımıznı ḥasrat otı birle köydürgen birev.
- 2 'İşq birle zuhd u taqvā köyidin ayru salıp  
Bizni rüsvālıq sarı küç birle keltürgen birev.
- 3 Ğuşsa ū endūh-i hicrān, bar émiş yüz miŋ belā;  
Köŋlümüzge bu belāları revā körgen birev.
- 4 Allımızda her zamān aġyārını bisyār ögüp  
Bizni aġyār allıda bir yolu sindürgen birev.
- 5 Gah vişāl eyyāmıdın, gah şām-i hicrān cavrıdın  
Élni tırgüzgen birev, Şāhīni öltürgen birev.

## 33 (A 44b, B 36b)

Remel - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ -

- 1 Mihri yoqdm qaşd-i cān qılmaq dur ol cānān işi,  
Mihri tavrıdın fidā qılmaq dur aŋga cān işi.
- 2 Yétkürüp hicrān vişāl étmes maŋga gerdün naşıb,  
Dard érür āsān, velē müşkil durur devrān işi.
- 3 Eylediŋ köŋlümni qan, gül közler açtı eşkdin;  
Köz salıp kör ki neçük gül qıldı āḥir qan işi.
- 4 Vaşl ara aġyār reşki eyledi köŋlümni qan;  
Vaşl işi bu bolsa, né bolġusu dur hicrān işi.
- 5 'İşq şahrāsı ara sergeşte dür miskīn köŋül,  
Tā né bolġay 'āqıbat ol zār u sergerdān işi.
- 6 Élge 'işrat bādasıdın, bizge ġam ḥünābası,  
Davır ayagıda bu dur iş, tā érür devrān işi.
- 7 Né 'acab, Şāhıġa bēdād eylese ol şāh-i ḥusn,  
Cavr qılmaq dur ki alar (B olar) ḥālġa sultān işi.

## 34 (A 45a, B 37a)

Remel - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ -

- 1 Bir kēçe ikki perīruhsār maṅga mihmān ēdi,  
Kim alarğa (B olarğa) tēlbe kōṅglüm vālih ū ḥayrān ēdi.
- 2 Biri ḥusn ahlğa server ḥūbrōluq bābıda,  
Biri yarğa ḥūbrōluq ṭavrıda sultān ēdi.
- 3 Biriniṅ didāri mihr-i 'ālamārā, ey kōṅgöl,  
Biriniṅ ruhsārası göyā mah-i tābān ēdi.
- 4 Biri 'ısqıda begāyat kōṅglüm erdi muṣṭarib,  
Biri şavqıdın yüzüm üzre yaşım ğaltān ēdi.
- 5 Biriniṅ āzāri birle qan töker erdi kōzüm,  
Biriniṅ nāzı bile bağrımda tola qan ēdi.
- 6 Bilmen ol cevzāşıfatlar maqdamıdın bu kēçe  
Meclisim gülzār yāḥud ravza-i rizvān ēdi.
- 7 Baḥt u ṭāli' yārlıq körgüzdi, Şāhī, ol kēçe,  
Yoqsa ol davlatğa yētmek maṅga nē imkān ēdi!

## 35 (A 46a, B 37a)

Hezec ◡ - - - | ◡ - - - | ◡ - - - | ◡ - - -

- 1 Nigārē kim aṅga 'ısq içre her dem cān fidī qılğay,  
Kerek ol nev' kim cānı fidī bolsa, girī qılğay.
- 2 Vefā ḥarfını maḥv étmes zamīrin lavḥıdın hergiz  
Kişi kim taḥta-i 'ısq ēlgige alıp mahī qılğay.
- 3 Birev kim yār peygāmın mēn-i bēdilge yētkürse,  
Tükengen sayı ister mēn ki baştın iqtidī qılğay?
- 4 İmāmē kim anıṅ mihrābı érmes qaşlarınġ ṭāqı,  
Namāz eylerde ahl-i 'ısq nē dēp iqtidī qılğay.
- 5 Raqıbiṅ mēni dēr érmiş ki terk-i 'ısq eylep dūr,  
Mēn-i maḥrümğa vah neçe, yā Rabb, iftirī qılğay.

- 6 Tilep cem'iyeti her kim dèse sergeştelik körmey,  
Könğülni özge yêrlerdin üzüp 'azm-i Herî qılğay.
- 7 Maŋga yâr allıda barurğa yaraq yoq turur, Şâhî,  
Meger yâr öz qaşığa merhamat birle nidî qılğay.

## Rubaîler

1 (A 47b, B 42a)

Vezinler: - - ◡ | ◡ - ◡ - | ◡ - - ◡ | ◡ -  
- - ◡ | ◡ - - ◡ | ◡ - - - | - (3. mısra)

Ġam künci ara refîq-i cânım yoq émiş,  
Könğlümni alurğa dilsitânım yoq émiş.  
Könğlümni alıp yârlıq étting izhâr,  
Sen yârdın özge mihrیبânım yoq émiş.

2 (A 49a, B 43a)

Vezin: - - ◡ | ◡ - ◡ - | ◡ - - ◡ | ◡ -

Ey bād-i şabā, eger havā eylege sên,  
Ol sarı barurnı müdde'ā eylege sên;  
Yâr allıda yêr öpüp du'ā eylege sên,  
Hâhmını niyâz ile edā eylege sên!

3 (A 49a, B 43a)

Vezinler: - - ◡ | ◡ - ◡ - | ◡ - - ◡ | ◡ -  
- - ◡ | ◡ - - ◡ | ◡ - - ◡ | ◡ - (3. mısra)

Dëdim bolayım ölgüçe ol yâr bilen,  
Cân qaşdını qılğuçı dilâzâr bilen.  
Ağyâr bilen yârlıgım tüzdi sipihr;  
Nëtsün kişi bu sipihr-i gaddâr bilen.

4 (A 50b, B 44a)

Vezinler: - - ◡ | ◡ - ◡ - | ◡ - ◡ - | ◡ -

- - ◡ | ◡ - - ◡ | ◡ - - ◡ | ◡ - (4. mısra)

Cismimni firāq nātüvān eyledi la,  
 Bu guşşa mēni helāk-i cān eyledi la.  
 Cānm elemi köngülni qan eyledi la,  
 Kōz yolıdın ol qanı revān eyledi la.